

Notat

Københavns Kommunes høringssvar på Region Hovedstadens plan "Sammen om psykiatriens udvikling - Treårsplan 2020-2022"

10. september 2019

Sagsnr.
2019-0209446

Dokumentnr.
2019-0209446-1

Til Regionsrådet i Region Hovedstaden

Socialudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget samt Børne- og Ungdomsudvalget i Københavns Kommune kvitterer for modtagelsen af Regionsrådets treårsplan "Sammen om psykiatriens udvikling - Treårsplan 2020-2022". Udvalgene stiller sig overordnet positive over for planen, som med sine syv pejlemærker sætter fokus på vigtige udviklingsområder.

I de senere år er antallet af borgere med psykiske lidelser steget, ligesom flere har psykiske lidelser i kombination med andre komplekse sociale problemstillinger. Samtidig er antallet af sengepladser i psykiatrien faldet, og flere borgere med psykiske lidelser behandles ambulantly. Det betyder, at regionen i dag har mange korte indlæggelser i psykiatrien, og at flere borgere med komplekse psykiske lidelser skal håndteres i kommunen.

De strukturelle ændringer i psykiatrien har gennemgået, nødvendiggør nye typer af tilbud og andre former for samarbejde på tværs af kommuner, regioner og civilsamfund. Generelt er der behov for øget koordinering og samarbejde på tværs af sektorer for at sikre borgere med psykiske lidelser trygge og sammenhængende forløb. Københavns Kommune bakker derfor i høj grad op om treårsplanens fokus på tværsektorielt samarbejde. Fokuset er også i tråd med ambitionerne i Københavns Kommunens Handleplan for bedre mental sundhed 2019-2023, som sætter retningen for kommunes arbejde med at fremme trivsel og mental sundhed blandt københavnere i alle aldre.

Et tættere tværsektorielt samarbejde løser imidlertid ikke udfordringen på psykiatriområdet alene. Københavns Kommune opfordrer derfor Regionsrådet til at tage konsekvensen af de seneste års udvikling og styrke psykiatriområdet, ligesom kommunen inviterer til, at der i fællesskab lægges op til et ønske om en national prioritering af området. Det er nødvendigt at fokusere på at give børn, unge og voksne

med psykiske lidelser lettere adgang til tilstrækkelig behandling i psykiatrien, herunder særligt borgere med komplekse og sammensatte problemstillinger. Det er også nødvendigt at fokusere på, hvordan gruppen af borgere med komplekse og sammensatte problemstillinger fastholdes i behandling, idet de har vanskeligt ved at møde frem på egen hånd.

Generelt fremstår Regionsrådets treårsplan overordnet i sine løsningsbeskrivelser. Københavns Kommune efterlyser derfor en mere konkret udfoldelse af de initiativer, som den beskriver, hvis kommunen skal forholde sig mere specifikt til dem. Når initiativerne i treårsplanen udmøntes, er det vigtigt at være opmærksom på, at varetagelsen af opgaverne placeres under hensyntagen til lovgivning, økonomi og kompetencer. Dette er et særligt vigtigt opmærksomhedspunkt på børne- og ungeområdet, fordi kommunens pædagogiske psykologiske rådgivning i stigende grad skal indgå i det tidlige og forebyggende kommunale arbejde, hvor der ligeledes kommer flere børn og unge med særlige behov. Et stigende opgavepres i form af opgaver, der ikke er en kommunal forpligtelse, kan derfor spænde ben for dette arbejde.

Københavns Kommune har derudover bemærkninger, som knytter sig til følgende pejlemærker i planen:

- Recovery
- Samarbejde med kommuner, praksissektoren og civilsamfund
- Bedre forløb for børn og unge
- Lighed i sundhed
- Psykisk sygdom og misbrug

Recovery

Københavns Kommune bakker op om treårsplanens afsæt i en recoveryorienteret tilgang i den psykiatriske behandling i Region Hovedstaden. I forlængelse heraf finder kommunen det relevant at fremhæve det arbejde, som pågår med at omstille socialpsykiatrien i kommunen. Omstillingsarbejdet har til formål at styrke det faglige fundament i socialpsykiatrien, så tilbud og indsatser får en mere rehabiliterende tilgang og dermed i højere grad støtter op om borgernes recoveryprocesser. Københavns Kommune står til rådighed, hvis Regionsrådet eller andre i Region Hovedstadens Psykiatri er interesserede i mere information om omstillingsarbejdet.

Samarbejde med kommuner, praksissektoren og civilsamfund

Samarbejdet mellem kommuner og regioner er afgørende for, at der fremadrettet kan sikres gode løsninger for borgere, pårørende og ansatte i såvel socialpsykiatrien som behandlingspsykiatrien. Københavns Kommune anerkender derfor Regionsrådets villighed til at gå forrest i et mere forpligtende samarbejde mellem kommuner og region.

Et væsentligt element i at skabe en sammenhængende og rettidig indsats for borgere med psykiske lidelser er kommunikation og videndeling mellem sektorerne om tilbud og ydelser til borgerne i henholdsvis kommunalt og regionalt regi. I treårsplanen fremgår det, at regionerne har etableret et internetbaseret psykologtilbud til mennesker med lettere angst og depression, som ikke har behov for hospitalsbehandling. Københavns Kommune har et tilbud om "Åben og rolig forløb" til unge og voksne med angst. De unge kan modtage tilbuddet fra de er 15 år og startet på en ungdomsuddannelse. Det kan være relevant at drøfte synergien imellem regionernes internetbaserede psykologtilbud og Københavns Kommunes tilbud om "Åben og rolig forløb".

Københavns Kommune etablerer pr. 1. januar 2020 et Center for Mental Sundhed for at imødekomme behovet for en tidlig forebyggende indsats og styrke arbejdet med mental sundhedsfremme i København. Center for Mental Sundhed vil blandt andet rumme Københavns Kommunes stress- og angstklinikker for borgere fra 15 år og frem, og skal på sigt være et kompetencemæssigt kraftcenter med høj faglighed og et tæt tværforvaltnings- og tværsektorielt samarbejde. Centeret vil have vigtige snitflader til både regionen og almen praksis samt til beskæftigelses-, integrations- og socialområdet, hvor sammenhængende forløb, sømløse overgange for borgerne og gode samarbejdsrelationer skal sikres.

Københavns Kommune har en række psykologer ansat i de eksisterende stress- og angstklinikker. I visitationssamtalerne til forløb viser det sig til tider, at borgerne er for dårlige til de forløb, kommunen kan tilbyde. Her mangler psykologerne information om, hvilken specialiseret hjælp og støtte, de kan henvise borgerne til. Således er udvekslingen af viden mellem psykiatrien, praksissektoren og kommunen en vigtig forudsætning for en tidlig forebyggende indsats og for at forebygge indlæggelser, hvilket også er et mål i treårsplanen.

I treårsplanen fremhæves det, at Regionsrådet vil arbejde for at skabe én indgang til borgere med psykiske lidelser på tværs af sektorer. Københavns Kommune vil gerne bakke op om arbejdet på udvalgte områder, men efterlyser en tydeligere beskrivelse af det forpligtende samarbejde, som rådet ønsker sig. På andre områder er det vigtigt at være opmærksom på, at én indgang kan skabe forsinkelser og dårligere overgange for borgerne, hvilket fx har været tilfældet på børne- og ungeområdet. I arbejdet med at skabe én indgang kan det være relevant at kigge på erfaringerne fra Huset for Psykisk Sundhed, hvor Københavns Kommune og Region Hovedstadens Psykiatri samarbejder om at skabe én indgang for borgere med psykiske vanskeligheder.

Københavns Kommune kan konstatere, at der med treårsplanen lægges op til etablering af flere udgående indsatser i Region Hovedstadens Psykiatri. Det stiller kommunen sig meget positivt overfor på voksenområdet. Konkret kan det fremhæves, at Københavns Kommune har positive erfaringer med de FACT-teams, som Region Hovedstadens Psykiatri har implementeret for at sikre borgere en fleksibel og tilpasset behandling i deres nærmiljø. Derudover indgår Københavns Kommune i et projekt med Psykiatrisk Center Amager under Region Hovedstadens Psykiatri, hvor der er etableret et specialiseret udgående botilbudsteam. Kommunen har også positive erfaringer med dette team. Det er blandt andet lykkedes at etablere et godt samarbejde med faste besøgsdage på botilbuddene samt en klar kommunikationsform. Den faste og klare samarbejdsstruktur har blandt andet medvirket til at forebygge misforståelser mellem regionen og kommunen samt understøttet en forventningsafstemning om opgave- og ansvarsfordelingen på tværs af sektorer, hvilket har givet ro og plads til behandlingen af beboerne.

Bedre forløb for børn og unge

I treårsplanen fremhæver Regionsrådet, at børn og unge med psykiske lidelser skal have den bedst mulige behandling, som samtidig er mindst mulig indgribende i deres børne- og ungeliv. Det bakker Københavns Kommune op om. I planen nævnes blandt andet specialiserede udgående teams som en måde at organisere en behandling, hvor der både kan fokuseres på, at kommunalt ansat fagpersonale får råd og vejledning og at børn tilknyttet børne- og ungdomspsykiatrien kan modtage behandling i nærmiljøet. Københavns Kommune er umiddelbart positiv over for denne tilgang. I forhold til behandling i nærmiljøet gør kommunen dog også opmærksom på, at det vil kræve et tæt samarbejde mellem region og kommuner, samt at det er en regionsopgave at udrede og behandle borgere for psykiske ledelse. Således er det nødvendigt at være opmærksom på, at der som led i en sådan behandlingsform ikke sker en opgaveglidning fra region til kommune. Hertil kommer at der i dag er forskellige tilgange til børn og unges mentale problemer i regioner og kommuner, hvorfor det er vigtigt, at der arbejdes med de to systemers gensidige forståelser, hvis opgaven skal lykkes.

Regionsrådet ønsker at formulere et konkret forslag til, hvordan der kan skabes et tæt samarbejde med kommuner og praktiserende læger om en tidlig indsats for børn og unge med psykiske vanskeligheder. Københavns Kommune vil gerne bidrage til arbejdet, så forslaget lettere kan implementeres i praksis på tværs af sektorer. Desuden foreslår kommunen, at der i et samarbejde med Regionsrådet sættes fokus på sektorovergange mellem region og kommuner for at understøtte, at børn og unge med psykiske vanskeligheder får de bedste betingelser for recovery i alle faser af deres behandlingsforløb. I Københavns Kommune er det primært almen praksis, som står for det stigende antal henvisninger af børn og unge til psykiatrien. Kommunen hilser derfor et

tættere samarbejde velkommen, så det i højere grad kan afklares, hvornår det er nødvendigt at henvise til udredning i psykiatrien, og hvornår der skal udvises tålmodighed i forhold til effekten af de inkluderende indsatser, der etableres i henholdsvis institutioner og skoler.

Lighed i sundhed

Regionsrådet bemærker i treårsplanen, at der ønskes et tæt samarbejde med kommuner og praktiserende læger om, hvordan somatisk sygdom kan forebygges mere systematisk blandt borgere med svære psykiske lidelser på voksenområdet. Københavns Kommune vil gerne indgå i sådan et samarbejde. Kommunen ser gerne, at Region Hovedstaden indtænker en mere udgående og opsøgende praksis både i de sociale tilbud og på gadeplan, idet borgere med svære psykiske lidelser ofte ikke har ressourcer til at rette henvendelse til de relevante somatiske tilbud.

Psykisk sygdom og misbrug

Det nævnes i treårsplanen, at Regionsrådet vil arbejde for, at misbrugsbehandling til borgere med psykiske lidelser og samtidigt misbrug samles i regionerne. Københavns Kommune vurderer, at dette vil kræve en lovændring for den del af misbrugsbehandlingen, som er beskrevet i serviceloven.

Generelt vil Københavns Kommune understrege, at borgere med psykiske lidelser og samtidigt misbrug ikke er en homogen gruppe. Uden en nærmere beskrivelse af målgruppens psykiatriske, misbrugsmæssige og sociale belastninger er det derfor vanskeligt at foretage en konkret vurdering af mulighederne i og konsekvenserne af forslaget om at samle misbrugsbehandling i regionerne. Kommunen vil således gerne pointere, at det er helt centralt, at afgrænsninger og ansvarsfordelinger mellem behandlingssystemerne på dette område sker ud fra en fælles forståelse af områdets kompleksitet og dynamik.

Københavns Kommune er ikke enig i at misbrugsbehandling til alle borgere med psykiske lidelser og samtidigt misbrug skal samles i regionerne. En stor del af indsatsen over for den brede målgruppe af borgere med psykiske lidelser og samtidigt misbrug er social- og beskæftigelsesrettet. En væsentlig risiko ved at samle misbrugsbehandlingen i regionerne vil derfor være, at der dannes nye og u hensigtsmæssige snitflader mellem behandlingen og de sociale indsatser. Kommunen er dog enig i, at det kan være hensigtsmæssigt at samle den psykiatriske behandling og misbrugsbehandlingen for gruppen af borgere med kroniske psykoser og et samtidig kaotisk stofmisbrug i regionen.

I treårsplanen fremhæves det, at hvis misbrugsbehandlingen fortsat er delt mellem region og kommuner, så vil Regionsrådet arbejde for, at

mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug tilbydes et sammenhængende evidensbaseret tilbud om behandling på tværs af sektorerne. Københavns Kommune er enige i, at borgere med psykisk lidelse og samtidig misbrug skal tilbydes en god og sammenhængende behandling. En sådan behandling kan fx tage udgangspunkt i de i forvejen eksisterende koordinerende indsatsplaner. Der kan derudover tages udgangspunkt i de positive erfaringer fra det specialiserede udgående botilbudsteam, som er beskrevet ovenfor. Det er Københavns Kommunes vurdering, at det fungerer godt, når kommunens indsats med udgående misbrugsbehandling på de socialpsykiatriske botilbud samarbejder med det udgående botilbudsteam fra behandlingspsykiatrien, fx ved at afholde fælles statusmøder, besøge de enkelte botilbud på samme dage og sammen faciliterer sparringsmøder mv. Dette er med til at sikre en mere koordineret indsats på tværs.

Det påpeges i treårsplanen, at der skal udarbejdes en plan for at fremme sundhedsindsatsen og skabe et mere sammenhængende sundhedstilbud til mennesker med psykiske lidelser og samtidig misbrug. Københavns Kommune vil gerne bakke op om denne plan, men vil samtidig understrege nødvendigheden af en tæt sammenhæng til den samlede sociale indsats, som denne målgruppe også har behov for. Det vil således være yderst relevant, at planen udarbejdes i samarbejde med kommunerne i Region Hovedstaden.

Øvrigt

Københavns Kommune savner et fokus på tidlig opsporing af psykisk mistrivsel blandt ældre i treårsplanen. Antallet af depressioner stiger med øget alder blandt andet som følge af tab af funktionsevne samt øget risiko for ensomhed, fordi partnere og venner falder fra. Her ser Københavns Kommune et potentiale i et kommunalt-regionalt samarbejde om at kompetenceudvikle syge- og plejepersonalet i kommunen med henblik på at forbedre den tidlige hjælp og støtte.

Københavns Kommunes høringssvar er forbeholdt politisk godkendelse af Socialudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget samt Børne- og Ungdomsudvalget, som finder sted efter høringsfristen. Udvalgene forelægges høringssvaret til behandling på deres møder henholdsvis den 18. og 19. september 2019, hvorefter Københavns Kommune fremsender det endelige godkendte høringssvar.

Venlig hilsen

Mia Nyegaard
På vegne af Socialudvalget

Sisse Marie Welling
På vegne af Sundheds- og
Omsorgsudvalget

Jesper Christensen
På vegne af
Børne- og Ungdomsudvalget